

Att. Fødevareminister Jacob Jensen
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Holbergsgade 6
1057 København K

29. september 2023

Henvendelse om avl af hunde.

Det Dyreetiske Råd vil med denne henvendelse gerne henlede fødevareministerens opmærksomhed på dyrevelfærdsmæssige udfordringer i hundeavl. Rådet er jf. [dyrevelfærdsloven \(LBK nr. 1597 af 08/07/2021, § 38\)](#) nedsat til ud fra en etisk vurdering at følge udviklingen inden for dyrevelfærd. Rådet kan i forlængelse af dette afgive udtalelser om spørgsmål inden for dyrevelfærd og dyreetik og rådgive ministeren i forbindelse med fastsættelsen af regler efter denne lov.

Det Dyreetiske Råd har løbende gennem de sidste 25 år udtalt sig om problemer i forbindelse med avl af hunde. Rådet bemærker, at der gennem årene har været initiativer fra branchens side til at reducere problemerne, men Rådet konstaterer, at problemerne består, og at det må konkluderes, at branchen ikke selv kan løfte opgaven. Dyrevelfærdsloven giver i dag fødevareministeren mulighed for at fastsætte regler om avl af familie- og hobbydyr (§ 34), men denne mulighed er endnu ikke udnyttet. Rådet noterer samtidig, at flere andre lande har indført mere eller mindre specifikke krav vedrørende avl af hunde (og andre dyr). Avl af hunde foregår også internationalt, hvilket bidrager til branchens vanskeligheder ved selv at løse problemerne, bl.a. fordi man er bundet af internationale racebeskrivelser og normer i branchen. Dertil kommer, at en del hundeavl, både i Danmark og i udlandet, foregår uden om brancheorganisationerne, og at hunde både parres og handles på tværs af landegrænser. Det Dyreetiske Råd finder derfor, at også Danmark bør bidrage til at løse problemerne ved fra politisk side at få sat nogle grænser for, hvad der kan accepteres.

Tidligere udtalelser fra Det Dyreetiske Råd vedrørende avl af hunde og andre familie- og hobbydyr

I [Udtalelse om avl af dyreracer, hvor fødselsvanskeligheder vil forekomme hyppigt](#) (1998), bemærkede Det Dyreetiske Råd, at overvejelserne omkring avl af dyreracer, der med stor sandsynlighed kun kan føde ved kejsersnit, ikke kun angik Belgisk Blåhvidt kvæg, som udtalelsen tog udgangspunkt i, men også visse hunderacer. Det Dyreetiske Råd konkluderede her, at det er etisk uacceptabelt at avle på dyr, hvor hyppige fødselsvanskeligheder kan forudses.

Det Dyreetiske Råd udgav i 1999 [Udtalelse om avl af hunde og katte](#). I udtalelsen redegør Rådet for to typer af problemer i hunde- og katteavl, nemlig problemer i relation til avlsmål som fx en kort næseryg, også kaldet overtypning, og problemer i relation til arvelige sygdomme som fx øjensygdomme. Rådet fandt det i 1999 etisk uacceptabelt at foretage avl,

som kan forudses at give anledning til lidelsesvoldende sygdom, væsentlig nedsat funktionsevne eller andre problemer, der har en negativ indflydelse på dyrenes livskvalitet. Rådet fremsatte i forlængelse af dette en række anbefalinger til de parter, der har ansvaret for at vende udviklingen, fx udstillingsdommere, opdrættere, specialklubber, hvalpe- og killingekøbere samt dyrlæger.

Det Dyreetiske Råd gjorde atter opmærksom på problemstillingen vedrørende overtypning i 2008 i Rådets [Udtalelse om familie- og hobbydyr](#). Her mindede Rådet om anbefalingerne i Udtalelsen om avl af hunde og katte og udbredte sine anbefalinger til at omfatte avl af familie- og hobbydyr generelt. Rådet lagde op til at søge at forebygge og løse problemerne ad frivillighedens vej, men Rådet indskærpede samtidig, at lovmæssige tiltag kan blive nødvendige.

I foråret 2010 rettede Dyreværnsrådet og Det Dyreetiske Råd [henvendelse til Justitsministeriet vedrørende avl af dyr](#). Baggrunden for henvendelsen var, at der efter rådernes opfattelse i for vid udstrækning foregår velfærdstruende overtypning, der direkte eller indirekte medfører utilsigtede fysiologiske og sundhedsmæssige ændringer for afkommet, samt at manglende opmærksomhed på adfærdsmæssige karaktertræk og arvelige sygdomme ved udvælgelsen af avlsdyr kan have negative konsekvenser for afkommets velfærd. Rådene anbefalede, at der blev indsat en bestemmelse i dyreværnsloven, som gav ministeren mulighed for at fastsætte nærmere regler om avl. Rådene henledte samtidig opmærksomheden på regler om dette i Sverige og Norge. På baggrund af emnets kompleksitet opfordrede rådene til, at der blev nedsat en arbejdsgruppe, der kunne foreslå nærmere regler om avl af dyr.

Senere i 2010 nedsatte Justitsministeriet en arbejdsgruppe om avl, som Det Dyreetiske Råd var en del af. Arbejdsgruppen drøftede avl af dyr generelt, ikke kun avl af hunde. Rapporten fra arbejdsgruppen kom i 2013. Her pegede arbejdsgruppen bl.a. på, at avl af racehunde (og -katte) i stigende grad foregår uden for de etablerede organisationer, og at racehunde (og -katte) også i stigende grad importeres. Arbejdsgruppen konkluderede derfor, at det ikke er muligt at regulere avlen blot ved at stille krav til de centrale avlsorganisationer, idet kun en lille del af avlen styres af dem. Arbejdsgruppen pegede desuden på behovet for at skabe øget viden og ændre holdninger hos de mennesker, som køber racehunde (og -katte). Arbejdsgruppen fremsatte en række anbefalinger, herunder at der formuleres lovgivningsmæssige krav, som angiver, at avlen af familie- og hobbydyr skal ske på en måde, så man har grund til at forvente, at afkommet vil bevæge sig ubesværet, have et normalt syn, trække vejret frit, have et godt helbred og kunne føde uhindret. Arbejdsgruppen nævnte, at lovgivningen ikke i sig selv løser problemerne i forbindelse med avl af familiedyr, men at den sender et vigtigt signal, som kan bruges til at fastholde målsætningen om, at avl af familiedyr skal ske på en måde, hvor der tages hensyn til afkommets velfærd. Arbejdsgruppen fandt desuden, at muligheden for at forbyde racer, hvor raceklubber undlader at bringe avlen i en retning, som kan afhjælpe arvelige problemer, bør overvejes.

I 2014 foreslog Fødevareministeriet (der i mellemtiden havde overtaget området), med henvisning til anbefalingerne fra arbejdsgruppen om avl, at indsætte en bemyndigelsesbestemmelse i dyreværnsloven, der giver fødevareministeren mulighed for at fastsætte regler om avl af familie- og hobbydyr. Reglerne ville derefter kunne fastsættes i en bekendtgørelse. Fødevareministeriet vurderede dengang, at det er afgørende at

forebygge velfærds- og sundhedsproblemer, og at fastsættelse af regler om avl af familie- og hobbydyr vil kunne medvirke til at forebygge og begrænse omfanget af de negative dyrevelfærdsmæssige konsekvenser, bl.a. ved at sende et vigtigt signal om, at enhver, der avler familie- og hobbydyr, skal have fokus på dyrenes velfærd og sundhed. Fødevareministeriet henviste i øvrigt til reglerne om avl af landbrugsdyr og fandt, at også dette taler for at indføre regler om avl af familie- og hobbydyr, da der derved opnås parallelitet i reguleringen. I sit [høringssvar](#) skitserede Det Dyreetiske Råd forløbet, som også er nævnt herover, og konstaterede, at det på det tidspunkt var over 15 år siden, at Det Dyreetiske Råd første gang pegede på problemer i relation til avl af hunde og senere også i relation til avl af andre familie- og hobbydyr. Rådet noterede, at arbejdsgruppen om avl i 2013 pegede på mange af de samme problemer, som Rådet tidligere har identificeret. Rådet kunne derfor også konstatere, at problemerne ikke var blevet løst ad frivillighedens vej. Det Dyreetiske Råd tilsluttede sig på den baggrund forslaget om at indsætte den omtalte bemyndigelsesbestemmelse og hilste velkomment, at alle familie- og hobbydyr kan være omfattet af sådanne regler.

Status i 2023

Det Dyreetiske Råd konstaterer, at ministeren endnu ikke har benyttet sig af muligheden for at fastsætte nærmere regler om avl af familie- og hobbydyr, samt at der i dag foreligger betydelige mængder forskning i velfærdsmæssige konsekvenser for afkommet ved arvelige lidelser. Her skal særligt fremhæves de såkaldt [brachycephale hunderacer](#) som fx mops og bulldogs, som er blevet meget populære i de senere år. Racerne er kendetegnet ved at have korte næserygge og flade ansigter, hvilket blandt andet kan give vejrtrækningsproblemer. Rådet bemærker, at [Den Danske Dyrlægeforening i samarbejde med Dansk Kennel Klub og andre organisationer](#) i en årrække har forsøgt at skabe opmærksomhed om dette med bl.a. kampagner. Det Dyreetiske Råd har siden 2016, hvor Rådet fik til opgave at lave mere offentlig kommunikation, desuden selv sat fokus på emnet ved div. arrangementer, senest i debatter på Naturmødet 2023 (sammen med Dansk Kennel Klub) og på Ungdommens Folkemøde 2023 (sammen med Den Danske Dyrlægeforening og Dansk Kennel Klub).

De avlsmæssige problemer er ikke kun et dansk fænomen. I 2022 arrangerede Videncenter for Dyrevelfærd og Center for Forskning i Familiedyrs Velfærd en [temadag om avl af racehunde](#) på Københavns Universitet. Her blev der bl.a. præsenteret forskning på området og lovmæssige tiltag i andre lande. De lovmæssige tiltag er nærmere beskrevet i en rapport fra 2021 fra Københavns Universitet om [lovgivning vedrørende opdræt og hold af familiehunde på tværs af 11 lande](#). Forskerne bag rapporten har desuden opsummeret resultaterne i [Dansk Veterinærtidsskrift \(2021\)](#). Det fremgår af materialet samt præsentationer på temadagen, at flere europæiske lande har lovmæssige krav om, at der ikke må avles på dyr, eller specifikt på hunde, der har egenskaber eller defekter, der kan forventes at skabe lidelse for enten dyret selv eller dets afkom (England, Italien, Nederlandene, Norge, Sverige, Tyskland, Østrig). Der er dog stor variation mellem lande i den lovmæssige regulering. I materialet præsenteres bl.a. følgende eksempler:

- I Sverige er det præciseret, at det er forbudt at avle på hunde, der har sygdomme, letale anlæg, defekter eller andre egenskaber, som kan nedarves og medføre lidelse for deres afkom, eller som kan forhindre afkommet i at udøve naturlig adfærd, og konkrete avlsmæssige forhold specificeres yderligere.

- I Nederlandene og Tyskland er det forbudt at avle på individer af bestemte racer, hvis disse er bærere af specifikt nævnte sundhedsmæssige problemer, som er kendt i disse racer.
- I Nederlandene er der i forhold til avl på brachycephale hunderacer udviklet en "trafiklysmode" som angiver bestemte kriterier i forhold til vejrtrækningsbesvær, næseborsåbninger og snudelængde, som hundene skal opfylde for, at de må bruges i avl.

Med støtte fra Videncenter for Dyrevelfærd har forskere efterfølgende (2023) udarbejdet en rapport, der [kortlægger initiativer til forebyggelse af arvelige sygdomme og overtypning hos hunde](#). Resultaterne i rapporten er opsummeret på hjemmesiden [Dyreetik.dk](#) under Københavns Universitet. Her gennemgås både baggrunden for udviklingen af problemerne og forskellige initiativer til løsning af problemerne, herunder effekten af bl.a. forskning, kampagner og lovgivning. Forskerne anbefaler på den baggrund bl.a., at der i Danmark, i lighed med andre lande, laves generelle lovgivningsmæssige formuleringer for at sikre sund avl af hunde, og at effekterne af de lovmæssige tiltag, der er foretaget i Nederlandene og Tyskland, følges fremadrettet.

Også i [EuroFAWC](#), den internationale platform for dyrevelfærds- og dyreetiske råd samt relevante ministerier i Europa, har avl af hunde (og andre familiedyr) været drøftet løbende. Emnet var blandt de årlige temaer på EuroFAWCs årsmøde i 2013, og det blev på mødet i år besluttet atter at tage emnet op som et af temaerne på mødet i 2024. Flere råd i Europa har gennem årene fremsat anbefalinger på linje med anbefalingerne fra Det Dyreetiske Råd men må konstatere, at problemerne stadig består. I forlængelse af drøftelserne på EuroFAWC mødet i år, har Rådet indhentet nedenstående supplerende oplysninger fra lande, der på mødet fortalte om nye initiativer:

- I Finland er der netop blevet fastsat et specifikt forbud mod avl af dyr, som sandsynligvis vil påføre afkommet sygdomme eller andre egenskaber, der kan have en væsentlig negativ betydning for afkommets velfærd, eller hvor dyret af arvelige grunde ikke kan avle naturligt. Forbuddet følges af et krav til dyrlæger om at anmelde defekter og sygdomme hos hunde og katte, som begrænser deres brug til avl. Anmeldelse skal ske til hunde- og katteregistre, og der stilles samtidig krav om, at hunde og katte skal mærkes og registreres. Myndighederne arbejder pt. på at præcisere reglerne, herunder hvilke sygdomme og defekter, som dyrlæger skal indberette.
- I Nederlandene håndhæves reglerne nu aktivt, og der er netop (september 2023) givet en bøde i den første af formodentlig flere sager. Bøden blev givet til en opdrætter af franske bulldogs, fordi hundene havde en for kort snude og unormal vejrtrækning. I forhold til de brachycephale racer har der tidligere været mulighed for stadig at kunne krydse hunde med ekstremt kort snude med hunde med normal snudelængde, men dette er nu ikke længere tilladt.
- I Norge har dyrebeskyttelsen sagsøgt nogle kennelklubber og opdrættere for brud på dyrevelfærdsloven ved avl af bestemte racer (engelsk bulldog og cavalier king charles spaniel). Dyrebeskyttelsen fik medhold ved byretten, dommen var delt i landsretten, og sagen er netop behandlet i højesteret og afventer domsafsigelse.
- I Østrig er der som støtte til fortolkning og implementering af reglerne udarbejdet en guideline for hundeavl. Guidelinen revideres løbende. Som led i udredningsarbejdet om de specifikke kriterier i guidelinen er der pt. planer om at

nedsætte en videnskabelig kommission, som ud over den faglige afdækning og opfølgning også skal evaluere kennelklubbernes egne reguleringer, og om nødvendigt også udarbejde guidelines til evaluering på enkeltdyrs-niveau.

Overvejelser og anbefalinger fra Det Dyreetiske Råd

Det Dyreetiske Råd mener på baggrund af ovenstående, at det efter 25 års løbende diskussion og forsøg på løsninger ad frivillighedens vej må konkluderes, at branchen ikke selv er i stand til at løfte opgaven med at forbedre velfærdsmæssige problemer i hundeavlen. Rådet konstaterer samtidig, at hundeavl også er et internationalt anliggende, og at Danmark halter bagud i forhold til en række andre lande, hvor der er indført lovmæssige tiltag. Det Dyreetiske Råd vil på den baggrund anbefale, at fødevareministeren nu benytter muligheden i § 34 i dyrevelfærdsloven til at fastsætte regler på området.

Det Dyreetiske Råd har i denne henvendelse taget udgangspunkt i hunde, og Rådet har særligt fremhævet problemer med de brachycephale racer, men Rådet understreger, at der findes mange andre avlsmæssige problemer, relateret til både udseende og arvelige sygdomme, som bør omfattes af sådanne regler. Regler på området bør desuden gælde alle familie- og hobbydyr, ikke kun hunde. Endelig bør reglerne rettes mod kendte problematikker og ikke, eller ikke kun, specifikke racer, da især hunde ofte er af blandede racer.

Det Dyreetiske Råd er opmærksomt på, at det kan være vanskeligt at håndhæve sådanne regler. Rådet finder imidlertid, at signalværdien af, at der lovmæssigt sættes grænser for, hvad der er acceptabelt, er væsentlig. Og erfaringer fra andre lande viser, at det reelt giver mulighed for at sanktionere i tilfælde, hvor der er tale om overtrædelser. Rådet antager, at begge dele vil have en vis præventiv effekt og skærpe opmærksomheden på, hvilke dyr, der fremadrettet udvælges til avl. Rådet opfordrer samtidig til at se nærmere på erfaringerne i andre lande, jf. gennemgangen herover, vedrørende yderligere initiativer på området og muligheder for håndhævelse.

Det Dyreetiske Råd står naturligvis til rådighed for en uddybning af ovenstående og dialog om videre tiltag.

Med venlig hilsen,

Stine B. Christiansen
Sekretariatsleder